

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Decreta Fabiani papæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

Decreta Fabiani pape.

magis aut redarguite. Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis turpe est dicere. Oia aut quæ arguunt à lumine manifestant, omne enim quod manifestat lumē est, propter quod dicit, surge quod dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus. Videte itaque fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes, redimētes tempus, quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudētes, sed intelligētes quæ sit voluntas dei, & nolite inebriari vino, in quo est luxuria, sed implemini spiritu sancto loquētes vobismet ipsis in psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris, domino, domino gratias agētes semper, pro omnibus in nomine domini nostri Iesu Christi deo & patri subiecti inuicem in timore Christi. ¶ State itaque fratres, & tenete traditōes apostolorum & apostolicę sedis, ut dominus noster Iesus Christus, & pater noster, qui dilexit nos, & dedit consolationē æternā, & spem bonā in gratia, exhortet corda vestra, & confirmet in omni opere & in sermone bono. De cætero fratres orate pro nobis ut sermo domini currat & clarificet sicut & apud vos, & ut liberemur ab importunis & malis hominibus. Non enim omne est fides. Fidelis autē deus est qui confirmabit vos, & custodiet à malo. Quapropter ponite indefinēter corda vestra in virtute dei, & reseruite spiritus malis & enarrate hæc, iuxta vocē prophetę in progenies alteras, quoniam hic est deus deus noster in æternum, & ipse reget nos in secula. ¶ Unde vos qui in specula à domino estis constituti comprimere & repellere eos summoque debetis, qui fratribus insidias parat, aut in eos seditōes, & scādala excitat, facile est enim hominem verbo fallere, sed non dominum. Ideo hos reprehēdere, & ab his vos auertere oportet, sicut enim extincta funditus homo caligine lucifer eis resplēdeat, & lætitia oriatur in cordibus eorum. Cōsidimus autē de vobis fratres in domino, quoniam quæ precipimus & facitis, & facietis. Quāto enim beneficia vestra his amplius exhibetis, tāto maiore vicissitudinē ab omnipotenti deo cui seruistis expectatis. Omnipotens deus sua vos potestate custodiat, honorēque precipitūque seruare cōcedat, & gloria honorisque deo patri omnipotenti, eiusque unigenito filio saluatori nostro cum spiritu sancto sit in secula seculorum. Amen.

Incipiunt decreta Fabiani pape.

C
Anno dñi
242. Des
cio impe
rante

LECTISSIMIS vbiq; catholicę Ecclesię comministris Fabianus, salutē in domino. Diuinis precipitis & Apostolicis monemur institutis ut pro cunctis Ecclesiis statu ipigro vigilemus affectu, vñ cōsequēs est debere vos scire, quæ apud Romanā in sacro aguntur ritu Ecclesię, ut eius sequētes exēpla, eius veri filij inueniamini, quæ vestra est mī vocata. Septē ergo diaconos in vrbe Roma septē regiones ciuitatis, sicut à patribus accepimus, habemus qui pro singulis hebdomadas & dñicos dies atque festiuitatū solēnia cum subdiaconibus & accollitis, ac sequentiū ordinū ministris, iniuncta sibi obseruat ministeria & parati omni hora sint ad diuinū officium & quicquid eis iniungit pagendū. Sicut & vobis put opportunū fuerit pro singulis ciuitates ē faciendū, ut diuinū absque vlla mora & negligētia studiose ac solēniter agat officium. Denique septē sunt subdiaconos ordinauimus qui septē notarij iminerēt & gesta martyrum veraciter in integro colligerēt nobisque rimada manifestarēt, quod etiā vos oēs agere monemus, ne in posterū aliq; ex his dubitatio fiat, quoniam quicquid scripta sunt ad nostram doctrinā scripta sunt. Et quoniam nostris temporibus veraciter scribunt ad futurorum doctrinā diriguntur. Et ideo fidelissimis hæc negotia committimus precipimus, ne aliq; in eis illusio inueniat ex quibus fidelibus scādalu (quod absit) oriatur, vñ & charitatē vestram p̄na dulcedie petim⁹ ut in cunctis affectū vestre charitatis scādalu mō Ecclesia iueniat & fauoris vestri solatijs quicquid necesse fuerit, potius. Et sicut bonitas studij vestri de se nobis certitudinē p̄bet, ut in nullo diffidere debeamus de ea, sed magis ut sapientibus filiis Ecclesię nostrę, hęc fidutialr cōmēdamus, ita postpositas opportunitatis occasiones vestra efficacia elaborare enixius debet, atque in modis quibus possibile fuerit omni studio abigere cōtumelias. Hortamur etiā vos iuxta dictū Apostoli stabiles eēt, & immobiles abundātes in ope domini, semper sciētes quod labor vester nō est inanis in domino, & alibi: Vigilate & orate & state in fide, viriliter agite & confortamini, omnia vestra in charitate fiant.

D ¶ Insuper & illud vos scire desideramus, quoniam nostris temporibus p̄peditib⁹ quidē nostris p̄ctis, suadēte antiq; hoste qui spiritus leo rugiens circuit querēs qui deuoret. Supuenit Nouat⁹ ex Africa, & separauit de Ecclesia Christi Nouatianū & quosdam alios Christi cōfessores, & cōuertit in prauā doctrinā. A quibus vos fratres auertite & cauetē ab omnibus qui alterā fidē & doctrinā tenēt quā apostoli & successores eorum tenuerūt & docuerūt, ne (quod absit) post eū abeūtes in laqueū satanę cadatis & cōpedib⁹ eius teneamini. Vñ fraternitatis vestre charitatē intimis obsecramus precibus, ut nostrę paruitatis in vestris sacris officijs memores eēt dignemini, orātes ac deprecātes dominum celi, ut tā nos qui scādalu mī ecclesia Christi p̄ciofo sanguine redēpta à laqueis venātis satanę & ab importunis & malis hominibus liberemur, & sermo dei currat, & clarificet, & praua eorum & omnium puerfa docentium corrumpat doctrina atque deficiat. Precamur etiā ut pietatis vestre precibus impetrare studeatis, ut deus & dominus noster Iesus Christus qui vult

qui vult omnes homines saluos fieri & neminē perire sua ingenti om̄ipotētia reuerti faciat cor-
da eorū ad sanā doctrinā & catholicā fidē, quatenus respiscāt à diaboli laqueis q̄bus capti tenen-
tur, & aggregentur filijs matris ecclesię, reminiscētes q̄q̄ fratrū vestrorū miseremini illos q̄-
bus potestis bonis studijs vestris ne perdant, sed & precibus & alijs bonitatis vestrę studijs dño
saluent. Ita ergo ex his agite, vt obediētes filij & fideles sanctę dei ecclesię appareatis, & vt mer-
cedis p̄mia percipiatis. ¶ Hi & oēs q̄ rectā nō docēt doctrinā vel rectā nō tenēt fidē accusato-
res neminē recte credentiū accusare possunt, q̄a infamia sunt notati, & à sinu sc̄tē m̄is ecclesię
apostolico mucrone vsq̄ ad rectā cōuersionē & reuersionē eorū abscisi, vnde apostolica auto-
ritate cū oibus eiusdē apostolicę atq̄ vniuersalis ecclesię filijs statuētes sancimus, vt ois q̄ in ca-
tholica fide suspecti sunt in accusatōe recte credentiū nō suscipiātur, q̄a suspitōes semp sunt amo-
uendę. Merito ergo eorū reprobata accusatio, q̄ in recta fide suspecti sunt, nec eis oino esse cre-
dendū q̄ trinitatis fidē ignorāt. Similiter oēs q̄s sc̄tōz patz statuta tā p̄teritis q̄ futuris tēpori-
bus anathematizat submouemus, & ab om̄i accusatōe fidelīū alienamus. Discreti ergo semp de-
bēt esse fideles ab infidelibus, & iusti ab iniustis, qm̄ infideles & maliuoli modis q̄bus p̄nt semp
infestāt fideles, & pdere nitunt, & ideo nō sunt suscipiēdi sed repellēdi & p̄cul abñciēdi ne pdere
fideles aut ifamare possint. Quapropter charissimi cauetē taliū foreā in quā multos cecidisse co-
gnouimus, cauetē taliū iacula & antiq̄ hostis tētamenta per q̄ etiā p̄prios p̄pinqs corā nobis vul-
neratos cadere vidimus. Attēdite laq̄os infidiātium q̄bus notos & cōmilitones strāgulare solet.
Nolite tales seq̄ sed p̄cul repellite eos. Estote iuxta veritatis vocē prudētes vt serpētes, & simpli-
ces vt columbę. Videte ne inuacuū q̄q̄ curratis aut laboretis, sed alterutrū fulti p̄cibus & oratōi-
bus voluntatē dei facere cōtendite, & à memoratis si incorrigibiles apparuerit vos in oibus se-
paratę. Similiter & ab om̄ibus q̄s apostolus cōmemorat dicēs, cū eis nec cibū sumere, q̄ & illi
sicut & isti sunt repellēdi & añ satisfactiōe ecclesię nō sunt suscipiēdi, qm̄ illi cū q̄bus cibū su-
mere nō licet, manifeste apparēt sequestrati vsq̄ ad satisfactiōe à relijs fratribus, quā obrem
nō debent nec p̄nt in acculationē fidelīū suscipi, sed etiā ab eorū cōsortio vsq̄ ad iā dictā satisfa-
ctiōe repellī, ne similes eis efficiant, aut eorū excōmunicatiōe subiaceāt, qm̄ sic apostoli sta-
tuerūt dicētes. Cū excōicatis nō est cōicandū, & si qs cū excōicatis auertēdo regulas sciēter p̄fal-
lat in domo, aut simul locutus fuerit, aut orauerit, ille cōione priuet. Tales ergo in om̄ibus sunt
cauēdi & nō suscipiēdi, q̄a iuxta apostolū nō solū q̄ faciunt dānant, sed q̄ consentiūt facientibus.
Vnde & beatus apostolus princeps Petrus in ordinatione Clementis alloquēs populū inter ce-
tera ait: Si inimicus ē iste Clemēs alicui p̄ actib⁹ suis vos nolite expectare, vt ipse vobis dicat cū
illo nolite amici esse, sed prudēter obseruare debetis, vt volūtati eius absq̄ cōicatione obsecun-
dare & auertere vos ab eo cui ip̄m sentitis aduersum, sed nec loq̄ his q̄b⁹ ipse nō loquit, vt vnus-
q̄sq̄ in culpa est, dū cupit om̄i vestrā amicitias ferre festinet citius recōciliari ei q̄ oibus p̄est,
& p̄ hoc redeat ad salutē cū obedire ceperit monitis p̄sidentis. Si vero qs amicus fuerit his q̄bus
ipse nō loquitur, vnus ē & ipse ex illis q̄ exterminare dei ecclesiā volūt, & cū corpore vobiscū esse
videat mente & animo contra vos ē, & multo nequior hostis hic quā illi q̄ foris sunt, & euidē-
ter inimici sunt, hic enim per amicitiarum speciem quę sunt inimica gerit, & ecclesiam disper-
git ac vastat. ¶ Ideoq̄ charissimi his apostolicis institutis vos monētes instruimus, vt effecta cer-
tior charitas v̄ra sollicitus deinceps agere studeat & cautius, ne p̄uersi & infideles homines ledē
difideles ac beuiolos habeāt facultatē, qm̄ spes taliū & om̄iū impioz tanquā lanugo ē quę à
vento tollit, & tanquā spuma gracilis quę à procella dispergit, & tanquā fumus q̄ a vento diffu-
sus ē, & tanquā memoria hospitis vnus diei p̄tereuntis. Sūmopere charissimi tales cauēdis sunt
& auertēdi atq̄ reijciēdi si nocētes apparuerit, q̄a nō solū ecclesiasticę, sed etiā seculi leges se no-
centes non suscipiūt, sed repellūt. Vnde scriptū est, os impioz deuorat iniquitatē, & dominus p̄
prophetā loquit dicēs. Cū sancto sanctus eris, & cū peruerso peruerteris, & cum electo electus
eris, & cū viro nocēti nocens eris, & apostolus ingt. Peruerterunt bonos mores colloquia ma-
la. Idcirco vt p̄libatum est, iam mali sunt semp cauēdi, & bonis atq̄ beuiolis ē inherendum, vt
periculū desidię quantū possumus declinemus. Et ne pestis hęc latius diuulget, seueritate q̄ pos-
sumus abscindamus, q̄niam nō temeritas interuenit p̄sumptionis vbi ē diligentia pietatis. Agat
semp vnusq̄sq̄ v̄m hac informatione apostolica fultus iuxta vires suas, & fraterna dilectione
& sancta religione mores proprios cōseruare & in cōmune alterutq̄ adiuuare, & in charitate p̄-
manere, & in dei voluntate indefinēter studeat inherere, vt simul laudantes dñm indefessas sem-
per illi gratias agamus. Valete in dño charissimi & p̄dicta vt melius potestis dño opem feren-
te adimplere studeate. Data Caleñ. Iulij, Maximio & Aphrico. IIII. consulibus.

Epistola cuius supra ad oēs oriētales episcopos.

Fabianus

Epistola Fabiani pape

C **F**ABIANVS Epūs vrbis Romæ omnibus orientalibus epīs, & cunctis fidelibus in Dño salutē. Exigit dilectio vestra sedis Apostolicæ consulta, quæ vobis denegare nō possumus, nec debemus, hoc autē & p̄decessores n̄ros multarū regionum epīs egisse liquet, & nos q̄ in eadem sede dño largiēte collocati sumus agere debere fraterna charitas & obediētia debuit compellit. Cura est ergo v̄ræ sollicitudinis adhibēda, vt ea quæ sunt ab Apostolis eorūq̄ successoribus ordinata, & instigāte sancto spū instituta, nec dissimulatio negligere, nec aliqua p̄sumptio valeat prurbarē. Sed sicut hoc qd̄ rōnis exigebat vtilitas oportuit diffinire, ita qd̄ diffinitū est non debet violari. Literis v̄ris vero inter cætera insertū inuenimus quosdā regionis v̄ræ epōs à v̄ro nostroq̄ ordine discrepare, & non p̄ singulos annos in cœna dñi chrisma conficere, sed duos aut tres annos consecutionem sancti chrisimatis semel actā cōseruare. Dicunt em̄ vt in m̄oratis apicibus regimus nec balsamū p̄ singulos ānos posse reperire, nec necesse fore p̄ singulos annos chrisma cōficere, sed dum vna cōfectio chrisimatis abundat, aliā fieri necesse nō h̄re. Errāt em̄ q̄ talia excogitāt, & mēte vesana potius q̄ recta sentiētes hęc dicūt. In illa em̄ die dñs Iesus postq̄ cœnauit cū discipulis suis, & lauit eorū pedes (sicut à sanctis Apostolis p̄decessores n̄ri acceperunt nobisq̄ reliquerunt) chrisma conficere docuit ipsa em̄ lauatio pedū n̄rorū significat baptismū, qñ sancti chrisimatis vnctōe p̄ficif, atq̄ confirmat. Nam sicut ipsius diei solēnitas p̄ singulos annos est celebranda, ita ipsius sancti chrisimatis consecutio p̄ singulos annos ē agēda, & de anno in annū renouanda & fidelibus tradēda, quā nouū facim̄ est p̄ singulos annos, & iam dicto die innouandū, & vetus in sanctis Ecclesijs cremandū. Ista à sanctis Apl̄s & successoribus eorū accepimus, vobisq̄ tenēda mandamus. Hęc sancta Romana Ecclesia & Antiochena à tpe Ap̄lorū custodit. Hęc Hierosolymorū & Ephesianorū tener, in quibus Apl̄s p̄sidentes hęc docuerunt, & vetus chrisma incēdi, & non amplius q̄ vno anno vti p̄miserūt, atq̄ deinceps nouo frui, & non veteri iubētes docuerūt. Si q̄s ergo his obuiare t̄tauerit, oēm sibi p̄ vos & p̄ oēs recte intelligētes indulgētia aditū intelligat obseratum, quā prauissimaz mētū puerla doctrina (dū indulgētius fr̄his v̄rit) in p̄uicationē p̄sumptiōis delabit. & nullatenus eruit, nisi prudētū fustitātōe & correctōe liberet. Illa autē quæ circa diuina mysteria & erga baptizādos in vniuerso mundo sancta Ecclesia vniformiter agit, nō ociofo cōtrēplāda fuit ituitu, ne locū sup̄uacuis it̄tōibus & sup̄stitōibus faciam⁹. Rudes ergo si deliū mētes ad talia nō debemus iducere: quā docēdi potius sunt q̄ illudēdi. Ad nostrā em̄ latitiam bñ facta pueniunt, & m̄ceroris aculeis nos quę fuerint male facta cōpungunt. ¶ Hic vero inter manus latronū & dētes luporū furētū vtcunq̄ versamur, & cōtumaces sunt subditi atq̄ oues. Nā latratu canū baculoq̄ pastoris luporū rabies deterrēda ē. Illa vero q̄ fomētis nō sanatur vulnera ferro abscondi necesse ē. Nec filere possumus vt cū hic ab illicitis reuocem⁹ aliquos officij n̄ri puocemur instinctu, in speculis à dño cōstituti, vt vigilātia n̄rā diligētia comprobantes, & q̄ coercēda sunt refecemus, & quæ obseruanda sunt censeamus.

D ¶ Consulere etiā nos (vt in p̄dictis l̄ris v̄ris inuenimus) sup̄ accusatiōe sacerdotū voluistis, quæ oppido apud vos (vt in eisdē apicibus reperimus) crebrescit. Significastis in sup̄ plerorūq̄ attēdere, multos in ipsi honoribus Ecclesiasticis nō congruēter viuere sermonibus & factis quæ p̄ eos populis ministrant. O miseros hoīes q̄ hos intuēdo Ch̄m obliuiscunt qui & multo añ p̄dixit, vt lege dei potius obr̄pere q̄ imitandi videant illi q̄ ea quæ dicunt non faciunt & traditorē suum tolerans vsq̄ in finē ad euangelizandum cum cæteris misit, Nam Apostoli talē consuetudinē non habuerunt, nec habēdam docuerunt. Sicut & successores eorū quanq̄ multa de talibus p̄sidentes spū dei futura statuerunt. ¶ Porro vt legitis in actibus Apostolorū, erat eo tpe inter fideles cor vnum & anima vna, neq̄ aliq̄s eorū aliqd̄ suum p̄prium dicebat, sed erāt illis oīa communia. ¶ Nulla em̄ inter eos accusatio nisi familiaris erat, nec vnquam inter imitatores eorū aut fideles fieri debet, dicēte dño: Quod tibi nō vis fieri, alteri nefacias. Et idem: Diliges proximū tuum sicut teip̄m, & dilectio proximi malum non operat. Ipsi ergo Apostoli & successores eorū olim statuerunt eos ad accusatiōnē non recipi qui sunt suspecti vel q̄ heri aut nudius tertius vel dudum fuerunt inimici, quoniam suspecti facti sunt, & q̄ non sunt bona cōuersatiōis, vel quorū vita est accusabilis, aut dubij in recta fide. Sicut quorū fides, vita, & libertas nescit, vel q̄ infamiaz maculis sunt aspersi, aut sceleribus irretiti. Neq̄ eos sacerdotes debere vel posse aut clericos accusare q̄ rite sacerdotes fieri nō p̄t, nec sui sunt ordinis. Quā sicut sacerdotes vel reliqui clerici à secularium laicorū excludunt accusatiōe, ita illi ab istorū sunt excludēdi & alienandi criminatiōe. Et sicut isti ab illis, ita & illi ab istis non recipiant, quoniam sicut dñi sacerdotum segregata debet esse conuersatio ab eorū ita & litigatio, quia seruum dei nō oportet litigare. ¶ Tales charissimi fratres accusatiōnes & iniustas aut nociuas æmulatiōes pro viribus phibere, quā contētio summopere ē vitanda. Septies em̄ cadit iustus in die, & resurgit, impj̄ autē corruent in malū. Cū ceciderit inimicus tuus (ait Salomon) ne gaudeas, & in ruina eius

eius nō exaltabitur cor tuū ne forte videat dñs & displiceat ei, & auferet ab eo iram suā. Ne contendas cum pessimis, nec emuleris impios, quoniam non habēt futurorū spem mali, & lucerna impiorū extinguetur, nec emuleris viros malos, nec desideres esse cum eis, quia rapinā meditat mens eorū & fraudes labia eorū loquuntur, hęc caute charissimi. ¶ Hęc meditamini & fratribus in omnibus solatiū præstate, quia in hoc cognoscent omnes (vt ipsa per se veritas ait) quoniam am mei estis discipuli, si dilectionē habueritis ad inuicem. Si em̄ in rebus secularibus suum cuiusq; ius & proprius ordo seruandus est, quanto magis in ecclesiasticis disputationibus nulla debet induci confusio: qđ ista obseruatione obseruabitur si nihil potestati, sed totū equitati retribuit. ¶ Vnde cōstat episcopis locorū singulorū omnium qui sub eorū degūt moderamine curā habere sollicitam, & causas vtilitatesq; eorū cū dei timore disponere. Valde ergo iniquū est, vt alij qlibet omisis suis se illoꝝ causis admisceant, sed illi eorū vitam & iudiciū cōpetenti regulariq; debeat moderamine disponere, q̄ eos in sacerdotium ordinant, & à qbus iam ordinati sunt, q̄niā vt lex loquitur, maledictus omnis est qui trāsferat terminos proximi sui, & dixit omnis populus Amen. Deus ergo fratres ad hoc præ ordinauit vos vt omnes q̄ summo sacerdotio funguntur, vt iniustitias remoueatis, & præsumptiones abscindatis, & sacerdotio laborantibus succurratis & opprobrijs & calamitatibus eorū locum non prebeatis, sed ei q̄ calumniam & opprobrium patit adiutorium feratis. Illum vero qui calumniam vel opprobrium facit abscindatis & domino in suis sacerdotibus opem feratis. ¶ Sacerdotes q̄q; dominus sibi elegit vt sacrificēt ei & offerant oblationes domino. Leuitas quoq; sub eis esse iussit in ministerijs eorū, vnde ad Moysen loquitur dicens: Princeps autē principū Leuitarū, Eleazar filius Aaron sacerdotis erit super excubitores ecclesiæ sanctuarij. De his em̄ locutus est dominus ad Moysen. Tolle Leuitas pro primogenitis filioꝝ Israel & pecora Leuitarū pro pecoribus eorū, eruntq; Leuitæ mei ego dominus. Si Leuitas suos esse dñs voluit quanto magis sacerdotes sibi ascieuit. De qbus ait, si qs exteriorum accesserit mortē. Omnia vero q̄ domini sunt caute tractanda sunt & nō leuiter præcipianda, quoniam & inter homines pro fidelibus habent q̄ dominorū suorū causas bene custodiūt, & fideliter tractant atq; præcepta dñorū suorū bene custodiunt & nō transgrediunt. Pro infidelibus vero reputant hi q̄ dominorū suorū causas incaute & negligenter tractant & præcepta eorum despiciūt, & nō vt debent custodiūt. Ideo hęc præmissimus vt cognoscat ab his qbus in cogitū est qđ & sacerdotes (qs sibi dñs de omnibus ascieuit, & suos esse voluit) nō sunt leuiter tractandi nec lacerandi nec temere accusandi, aut reprehendēdi nisi à magistris suis, q̄niam eorū causas sibi dñs referuare voluit, & suo iudicio vindicari. Nā in his & in alijs præceptis dñi & fideles cognoscunt & infideles reprobandi. Tolerandi enim hi sunt potius à fidelibus quā exprobandi, veluti palea cū tritico vsq; ad vltimū ventilabrū, sicut pisces mali cū bonis vsq; ad segregatiōnem quæ futura est in litore, hoc est in fine seculi. Nullatenus ergo potest cōdemnari humano examine quem deus suo iudicio referuauit, vt propositum dei qđ decreuit saluare qđ perierat fiat immobile. Et ideo q̄a voluntas eius nō immutat, nullus p̄sumat ea quæ sibi nō sunt concessa. Vnde est illud qđ apostolus loquitur dicens: Iam qđ em̄ omnino delictū est, q̄a iudicia habetis vobiscū, quare nō magis iniquitatem patimini? Quare nō potius fraudamini? Ad illud redeat quod dominus ait. Si qs voluerit tunicam tuam tollere, & in iudicio tecum contendere, dimitte ei & palliū. Et alio loco q̄ aufert q̄ tua sunt ne repetas. Sunt autē qđam quæ leuissima putarent nisi in scripturis demonstrarentur opinione grauiora. Quis vnquā dicenti fratri suo fatue reū gehenne putaret nisi ipsa veritas diceret? ¶ Illi vero q̄ illa peccata perpetrāt de quibus apostolus ait: q̄niā qui talia agunt regnū dei non consequenter, valde cauendi sunt & ad emendationē si volūtariē noluerint compellendi, q̄a infamiae maculis sunt aspersi, & in baratrū delabunt nisi eis sacerdotali autoritate subuentū fuerit, similiter & illi de qbus ipse ait, cum huiusmodi hominibus nec cibum sumere, q̄a infamia sunt notati, antequā sacerdotali autoritate sanent, & in gremio sanctæ matris ecclesiæ redintegrent quia qui extra nos sunt nobiscū cōmunicare non possunt. Manifestum est em̄ qđ hi extra nos sunt & a nobis discreti esse debēt, cū quibus nos nec edere, nec cibū sumere licet. Similiter & omnes personæ quibuslibet turpitudinibus ac scurrilitatibus subiectæ infames sunt effectæ, & oēs qui aduersus patres armant, infames efficiunt. ¶ Harenā vero & salē & massam ferri facilius est portare quā hominē imprudentē & fatuū, atq; impiū, quoniam qui minorat corde cogitat inania, & vir imprudēs & errans cogitat stulta. Multos em̄ supplantauit suspitio illoꝝ, & in vanitate detinuit sensus illoꝝ. Cor durū male habebit in nouissimo & q̄ amat periculū in ipso peribit. Cor ingrediēs duas vias nō habebit reqem, & prauī cordis in illis scandalizabit. Cor nequā grauabit in doloribus, & peccator adiciet ad peccandū.

¶ Talia cogitantes sancti apostoli, eorūq; successores spū dei repleti, malos homines præuidētes & simplices cōsiderantes, difficilem aut nunquā voluerunt esse accusationem sacerdotum, ne à malis potuissent eueri aut submoueri, q̄a si hoc facile cōcederetur secularibus & malis hominibus aut

Epistola Fabiani pape

bus aut nullus aut vix ppauci remanerēt, quoniam semp fuit & est, & (qd' peius est) nimis vi-
get, vt mali bonos psequant, & carnales spūales infestēt, idcirco (vt p̄dictum ē) statuerunt ne
accusarent, aut si aliter fieri non possit, p̄dificilis eorū fieret accusatio, & à qbus supradictū ē,
non p̄sumeret, neq; à p̄prijs sedibus aut Ecclesijs ep̄i eijcerent, qd' si quō p̄sumptū fuerit, an-
teq; & p̄prius locus & sua om̄ia eis legibus redintegrarent, nullatenus à quoquā accusarent aut
criminerent, & nisi sponte elegerint cuiquā p talibus non r̄derēt, sed postquā (vt p̄fixum ē)
restituti fuerint, & sua om̄ia eis legibus reintegrata, dispositis ordinatisq; suis magnū spacium
tractandi causa eis concederet. Et postea si necesse fuerit regulariter vocati veniret ad causam
& si iustū visum fuerit accusantium, p̄positōibus sustētationē fratrū r̄derēt. Nulla em̄ p̄mittit
rō, dum ad tēpus eorū bona, vel Ecclesias, atq; res ab æmulis aut à qbuscunq; detinent, vt ali-
quid illis obiici debeat, nec quicquā p̄t eis quoquo modo qlibet maiorū vel minorū obiicere

E dum Ecclesijs rebus aut potestatibus carent suis,

¶ Sicut statutum est, & nos eadē statuta firmantes statuimus, vt si aliq; clericorū suis ep̄is infe-
stus aut insidiator fuerit, eosq; criminari voluerit, aut conspirator fuerit, vt mox añ examina-
tum iudicū submotus à clero curiæ tradat, cui diebus vitæ suæ deferuiat, & infamis absq; vlla
restitutōis spe p̄maneat. ¶ Nec vllus vnquā p̄sumat accusator simul eē & iudex vel testis, qm̄ in
om̄i iudicio quatuor p̄sonas necesse ē semp adesse, i. iudices electos, & accusatores, ac defenso-
res, atq; testes. Sicut statuētēs aplica autoritate iubemus, ne pastorē suum oues quæ ei cōmissæ
fuerant (nisi in fide errauerint) rep̄hēdere audeant, q̄a facta p̄positoꝝ oris gladio feriēda non
sunt, neq; p̄t eē discipulus sup magistrū dicēte veritatis voce. Non ē discipulus sup magistrū
nec seruus sup dñm suū. ¶ Odibilis aut corā deo & hoībus ē supbia, & execrabilis oīs iniquitas,
p̄dit deus memoriā supborū, & relinqt memoriā humiliū sensu. Semē hominū honorabit hoc
quod timet deum. Semē autē hoc exhonorabit hominū, quod p̄terit mandata Dñi. In medio
fratrum rector illoꝝ in honore, & q̄ timent dominū, erunt in oculis eius. Fili (ait Salomon) in
mansuetudine serua animā tuā, & da illi honorē cui honor competit. Priusq; interroges ne vi-
tuperes quēquā, & cum iterogaueris corripe iuste. Priusq; audias ne r̄ideas verbum, & in me-
dio senioꝝ ne adicias loqui. Exemplo Cham filij Noe dānant, q̄ p̄m suoꝝ culpas in publicū
p̄dunt, aut eos accusare vel detrahēre p̄sumunt, veluti Cham q̄ p̄ris sui Noe pudēda nō ope-
ruit, sed deridēda monstrauit. Sicut & illi exēplo Sem & Iaphet iustificānt, q̄ reuerēter operiūt,
& non p̄dunt ea quæ p̄ris suos excessisse cognoscunt. Si em̄ à fide deuiauerit ep̄s, erit corrigē-
dus prius secretæ à subditis suis, quod si incorrigibilis (qd' absit) apparuerit, tunc erit accusan-
dus ad primates suos, aut ad sedem Apostolicam.

F ¶ Pro alijs vero actibus suis magis ē tolerandus ab ouibus & subditis suis q̄ accusandus, aut pu-
blice derogādus, q̄a cū in eis à subditis delinquit, eius ordinationi obuiaf q̄ eos eis p̄tulit dicēte
Apostolo, Dei ordinatōi resistit q̄ ptātī resistit. Qui vero oīpotētē deū metuit nec contra Euā-
gelium, nec cōtra Ap̄stos, nec contra p̄phetas, vel sanctoꝝ p̄m instituta aliqd vllō modo agere
cōsentit. Sacerdotes ergo honorādi sunt nō lacerādi vel exprobrādi sunt, legi in Ecclesiaste.
In tota aīa tua time deū, & sacerdotes illius sanctifica, in om̄i virtute tua dilige eum q̄ te fecit,
& ministros eius nō derelinquas, honora deū ex tota aīa tua, & honorifica sacerdotes, & p̄pur-
ga te cū brachijs, da illi partē sicut mandatū ē tibi primitias, & purgatōis, & de negligētia pur-
ga te cū paucis. ¶ Datū brachioꝝ tuoꝝ & sacrificiū sanctificatōis offerēs dño, & initia sanctoꝝ
& pauperi porrige manū tuā, vt pficiat p̄pitiatio & b̄ndictio tua. Hæc nō tm̄ modo vobis, sed
omnibus fratribus p̄ vos nota fieri volumus, vt vnanimēs vnū sentiētes p̄maneamus in Ch̄so.
¶ Nihil p̄ contentionē nobis neq; p̄ inanē gloriam vindicātes, nō hoībus sed deo saluatori no-
stro placentes, Cui est honor & gloria in secula seculorū, Amen.

Epistola Fabiani pape

G Dilectissimo fratri Hilario Episcopo, Fabianus, Diuinæ circa nos gratiæ memores eē
debemus, qui nos per dignationis suæ misericordiam ob hoc ad fastigium sacerdo-
tale prouexit, vt mandatis ipsius inhærentes, & in quadam sacerdotum eius specu-
la constituti prohibeamus illicita, & sequenda doceamus. Intantum enim in occi-
dus partibus quibus moraris audiuimus astutiam diaboli scūire in populū Ch̄sianum, atq; in
multiplici deceptōe p̄rumpere, vt non solum laicos seculares, sed ip̄os quoq; dñi sacerdotes p̄-
mat atq; vexet. Vnde in grandi m̄cerore positi dissimulare non possumus qd' corrigere atro-
citer debemus, quapropter cōpetēs adhibēda ē talibus medela vulneribus, ne immatura curā-
di facilitas mortifera capitis peste nihil possit, sed segnius tracta p̄ncies reatu nō legitime cura-
tiōis inuoluat pariter fauciātos & medētes, Ob id ergo statuētēs decernimus, vt hi q̄ non sunt
bonæ

bonæ cōuerfatiōis, aut q̄ vita est accusabilis, aut q̄ fides vita & libertas nescit, non possint dñi sacerdotes accusare, ne viles psonæ ad accusationē eorū admittant. Sicut hi q̄ in aliquibus criminibus irretiti sunt, vel q̄ sunt suspiciosi, vocē aduersum maiores natu nō habeāt accusandī, q̄ suspiciosa vox & inimica veritate solet opprimere. Peregrina vero iudicia salua in oibus aplica autoritate gñali sanctōe phibemus, q̄ indignū est ab externis vt iudicet, q̄ prouinciales & à se electos debet habere iudices, nisi fuerit appellatū. Vnde oportet si aliq̄s ep̄os sup certis accuset criminibus, vt ab oibus audiat, q̄ sunt in prouincia ep̄is, q̄ nō oportet accusatū alicubi q̄ in foro suo audiri. Si qs vero iudicē aduersum sibi senserit, vocē appellatōis exhibeat, appellatē aut nō debet afflictio vlla aut detētōis iniuriari custodia. Sed liceat appellatori vtiatā causam appellatōis remedio subleuare. Liceat etiā in causis criminalibus appellare, nec vox appellādi denegēt ei quē supplicio snia destinarit. Pulsatus añ suū iudicē causam dicat & nō añ suū iudicē pulsatus si voluerit taceat, & vt pulsatis q̄tiēs appellauerint induciæ dent. Si qs ergo iratus crimē aliqd cui libet temere obiecerit, cōuitiū nō est pro accusatōe habēdū, sed pmissio tractādi spacio id qd irat⁹ dixit p scripturā se pbaturū eē fateat, vt si fortasse respiscēs q̄ pro iracūdia dixit iterare aut scribere noluerit nō vt reus criminis teneat. Ois ergo q̄ crimē obijcit scribat se pbaturū. Reuera semp̄ ibi cā agat, vbi crimē admittet. Et q̄ non pbauerit qd obijcit, p̄cā quā intulerit ipse patiat. Placuit etiā vt si ep̄s accusatus appellauerit ad aplicā se dē, id statuedū qd eiudē sedis p̄fex cēfuerit, hæc tñ oīno in sacerdotum cā forma seruet, ne quēq̄ snia nō à suo iudice dicta cōstringat. ¶ Occurrere q̄q; quib; fidelitū ruinis debet opp̄ssio: A rū & miserorū subsidio, q̄ valeat ex releuatōe alienæ vindictæ à se dei remouere vindictā. Libat em̄ dño prospera q̄ ab afflictis pellit aduersa, vñ scriptū est, Frater fratē adiuuās, exaltabitur. Ecclesia em̄ dei sine macula & ruga debet existere, & ideo nō oportet eā à qbūdā cōculcari aut maculari, q̄ scriptū est, vna est colūba mea, p̄fecta mea. Hic itē dñs ad Moysē ait: Est locus penes me, & stabis sup petrā. Quis est locus q̄ nō sit dñi dū cūcta in ipso p̄ quē creata sunt cōtinent? Est tñ locus apud eū videlicet sanctæ ecclesiæ vnitas, in q̄ supra petrā statur, dū cōfessiōis soliditas humiliter tenet. Te frater & oēs frēs nros ecclesiā Chri sanguine redemptā regētes monemus, vt oēs à p̄cipitio in quo frēs & dñi pastoribus detrahēdo & psequēdo verbis & factis labunt laqueis qbus potestis retētētis, & lacerari eos in hamo iræ nō pmittatis q̄ scriptū est, Ira em̄ viri iustitiā dei nō operat, hinc rursus dī. Sit ois hō velox ad audiēdum tardus aut ad loquēdū, & tardus ad irā. Hæc aut vos autore deo oia seruare nō ambigo, sed ocasioe admonitōis exorta bonis vestris desiderijs, & opibus me furtiue subiūgo, vt qd nō admoniti facitis qñ vobis etiā admonēs, addit, iā nō soli faciatis. Quapropter frēs oportet vos & oēs fideles diligere inuicē, & nō detrahere aut accusare alterutrū. Scriptū est em̄, dilige proximi & cōiūgere fide cū illo. Qd si denudaueris abscofa illius nō psequeris post eū. Sicut em̄ hō q̄ perdit amicū suū, sic, q̄ perdit amicitia proximi sui. Et sicut q̄ dimittit auē de manu sua, sic dereliquit proximi tuū & nō eū capies. Nō illū sc̄ris, qm̄ longe abest, effugit em̄ q̄si caprea de laqueo, qm̄ vulnerata est aīa eius. Ultra eū nō poteris colligare, & maledicta est concordatio. Denudare aut amici mysteria desperatio est aīæ infidelis, annuēs oculo fabricat iniqua, & nemo eū abijciet in cōspectu oculorū tuorū cōculcabit os suū, & sup sermōes tuos ammirabit. Nouissime aut puerter os suū, & in verbis tuis dabit sc̄dalū. Multa audiui & non corā quauī eī & dñs odiet illū. Qui in altū mittit lapidē, sup caput eius cadit, & plaga dolosa dolosi diuidet vulnera, q̄ fodit foueā decidet in illā, & q̄ statuit lapidē proximo offendet in eo, & q̄ laqueum alio ponit peribit in illo. Faciēti cōsiliū nequissimū sup ipsum deuoluet, & nō agnoscat vñ adueniet illi. Illusio & ipoperiū superborū & vindicta sicut leo insidiabit illis, Laqueo peribunt q̄ oblectant casu iustorū, dolor aut cōsumet illos ante q̄ moriant, Ira & furor vtraq; execrabilia & vir p̄ctōr cōtinēs erit illoz. Qui vidicari vult à deo inueniet vidictā, & p̄ctā illius seruās seruabit. Relinque proximo tuo nocētī tibi, & tunc deprecāti tibi p̄ctā soluent, Hō hōi seruat irā & à deo q̄rit medelā. In hōiem sibi similit nō habet misericordiam, & de p̄ctis suis deprecā alitissimū. Ipse dū caro sit seruat irā & propitiationē petit à deo. Quis exorabit pro delictis suis? Memēto nouissimorū tuorū & desine inimicari. Tabitudo em̄ & mors iminet ī mādatis. Memorare timorē dñi & nō irascaris proximo. Memorare testamēti altissimi, & despice ignorātiā proximi. Abstine te à lite & minues p̄ctā. Hō enim iracūdus incēdit litē, & vt p̄ctōr turbabit amicos, & in medio pacē habētū immittet inimicitia. Secūdū enim ligna syluæ sic ignis exardescet, & secūdū virtutē hoīs iracūdia illius erit, & secūdū substātiā suā, sic exaltabit irā suā. Certamē festinatū incēdet ignē, & lis festinās effundet sanguinē, & lingua testificās adducet mortē. Si sufflaueris q̄si ignis exardebit, & si expueris sup illā extinguet, & vtraq; ex ore profiscunt. Suffuro & bilinguis maledictus, multos enim turbauit pacē hntes. Lingua tertia multos cōmouit, & dispersit illos à gēte in gentē. Ciuitates muratas diuitum destruxit, & domos

G

magnatorū

Decreta Cornelij pape.

magnatorum effodit, virtutes populorum cōcidit & gētes fortes dissoluit. Lingua tertia mulieres veridicas eiecit & priuauit illas de laboribus suis. Qui respicit illā nō habebit requiē, nec habitabit in requiē. Flagelli plaga liuorē facit, plaga autē linguę cōminuit ossa. Multi ceciderūt in ore gladij, sed nō sic quō q̄ interierūt p̄ linguā suā. Btūs est q̄ tectus ē à lingua neq̄, & q̄ in iracundiā illius nō trāsiuit, & q̄ nō attraxit iugū eius, & vinculis eius nō est ligatus. ¶ Iugū em̄ illius iugū ferreū est, & vinculū illius vinculū æreū est, mors illius mors neq̄sima, & vtilis potius in fern̄ q̄ illa. Perseuerātia illius nō p̄manebit, sed obtinebit vias iniustorum, & flāma sua nō cōbu ret iustos. Qui derelinquūt deū incidūt in illā, & exardescet in illis & nō extinguet & imittet in illos q̄si leo, & q̄si p̄dus lædet illos. Sepi aures tuas spinis & noli audire linguā neq̄, & ori tuo facito ostia & seras aurib⁹ tuis, auge tuū & argētū cōfla, & verbis tuis facito staterā, & frenos ori tuo rectos. Attēde ne forte labaris in lingua tua & cadas in cōspectu inimicorum infidiātū tibi, & sit casus tuus isanabilis ī mortē. Ita caueāt oēs & cohibeāt linguas suas à malo, & labia eorum ne loquantur doli. ¶ De cetero charissimi cōfortamini ī dño & ī potētia virtutis eius, iduite vos arma dei vt possitis stare aduersus insidias diaboli, qm̄ nō est nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinē, sed aduersus p̄ncipes & p̄tates, aduersus mūdi rectores tenebrasq; hāc, cōtra spūa lia neq̄tiae ī cœlestibus, p̄pterea accipite armaturā dei vt possitis resistere ī die malo & ī oibus p̄fecti stare. State ergo succincti libos v̄sos ī veritate & iduti lorica iustitię & calciati pedes ī p̄paratōe euāgelij pacis, ī oibus sumētes scutū fidei in q̄ possitis oīa tela neq̄sima ignea extinguere. Et galeā salutis assumite, & gladiū spūs sc̄i qd̄ ē verbū dei. Hęc fr̄ q̄ tibi scripsimus gnāte oibus nota fieri volumus, vt q̄ ceteros tagūt, oibus nota fiāt, ops deus te frater & reliq̄s fr̄es nō stros vbiq; cōsistētes p̄tegat v̄sq; ī finē, q̄ cūctū mūdū dignatus est redimere Iesus Ch̄s dñs n̄s q̄ est b̄ndictus ī secula, amē. Data. XVII. Calē. Nouēb. Africano & Decio. IIII. CC. concessi.

Incipiunt decreta Cornelij pape. De translatione corporum Apostolorum, Et quibusdam hæreticis.

B
Anno dñi
255, De
cio impe
ratoris res
gnante

Harissimis atq; dilectissimis fratribus sanctę dei ecclesię filijs & oibus dño recta fide famulātib⁹ Cornelius ep̄s, vidēs charitatis v̄rę beniuolētiā q̄a ap̄osq; amatores estis, eorūq; fidē & doctrinā tenetis, decreui vobis scribere dño autore q̄dā ex his q̄ nūc t̄pis necessaria sūt sciri, & q̄ apud nos ī ecclesia auxiliāte dño Romana meritis ap̄osq; nup̄ acta sunt siue gerunt, qm̄ patrocinate charitate credo vos paterna grā scripta sedis ap̄licę libēter suscipe, & mādata eius pagere, atq; de eius p̄fectibus gratulari, q̄a q̄sq; se in radice charitatis inserit, nec à viriditate desiccat, nec à fructibus inanescit, nec amore sc̄c̄c̄ditatis opus efficax amittit. Ipsa em̄ charitas exercet corda fidelium, sensus corroborat, vt nihil graue, nihil difficile, sed fiat totū dulce qd̄ agit, dū eius p̄p̄riū sit nutrire cōcordiā, seruare mādata, atq; dissociata cōiūgere, praua dirigere, & ceteras virtutes p̄fecti onis suę munimine solidare. Quapropter rogo vos nobis cōgratulari, q̄a rogatu cuiusdā deo te fœrę atq; nobiliss. matronę Lucinę leuata sunt corpa ap̄osq; Petri & Pauli de Catacūbis, & primo qd̄ b̄ti Pauli corpus leuatū silētio ac positū ē in p̄diū p̄dicte matronę via ostēsi ad lat⁹ vbi decollatus ē. Postea vero b̄ti ap̄osq; p̄ncipis Petri accepimus corpus, & cōdeceter posuimus illud iuxta locū vbi crucifixus ē inter corpa sc̄torū ep̄osq; in tēplo Apollinis ī mōte aureo in Vaticanū palatij Neronis tertio Calēdarū Iulię die, orātes deū & dñm n̄m Iesum Ch̄m, vt intercedētib⁹ suis sc̄tis ap̄lis maculas v̄rosq; purget p̄ctōz, & ī sua vos cōseruet volūtate diebus vitę v̄rę, & ī fructu boni opis vos p̄seuerabiles reddat. Vos vero his cōgaudete q̄a & ipsi sc̄ti ap̄ost. de v̄ro cōgratulant gaudio, vos sp̄ deū laudate vt ipse glorificet in vobis: scriptū ē em̄ Quid retribuā dño p̄ oibus q̄ retribuit mihi Calicē salutaris accipiā & nomē dñi iuocabo. Tm̄ em̄ à nobis exigit q̄tū possum⁹ famulatus n̄ri obsequio cōmodare, vñ qd̄ tāto nos necesse est īportunis p̄dicatōibus insistere q̄to nobis p̄fectę negotiātōis credit duplicata talētoz assignatio, atq; dñicę vocis ad suscipiēdā eius requiē suadet assertio. ¶ Hęc iuidēs antiquus hostis suscitauit nobis aduersariū Nouatū rectę fidei & sanctę doctrinę æmulū, q̄ extra ecclesiā ordinauit Nouatianū, & ī Affrica Nicostatū, vtrosq; hereticos sicut ille erat, Hi vero conatib⁹, q̄bus potuerūt multos à recta & catholica fide suadētes recedere fecerūt, & post se ī p̄uersam & deo odibile doctrinā corrūere p̄suaserūt, Sed sicut istoz tergiversatōibus nimis sumus cōtristati & de eorum p̄ditōe cōtristati, sic de aliorū cōuersatōe dño auxiliāte sum⁹ letificati. Deus at̄ ops q̄ tristibus miscet læta oppido nos letificauit, q̄ qdā cōfessores q̄ dudū fuerāt fideles à nobis & à recta fide diabolo istigatē se separātes cū Maxio p̄bro ad ecclesiā catholicā & fidē rectā sūt reuersi, & denuo sicut prius facti sunt cōfessores fideles. Quapropter charissimi hortamur vos & desp̄camur p̄ dñm n̄m Iesum Ch̄m, vt & p̄dictos hereticos, & oēs q̄s à recta fide & doctrina apostatare cognoueritis, exhortatōib⁹ & bonis studijs v̄ris ad catholicā fidē & rectā doctrinā conuert